T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/614
KARAR NO : 2021/600
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan davacıya haksız olarak verildiği ileri sürülen disiplin cezası nedeniyle uğranılan manevi zararın giderilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : Ş.G.
Vekili : Av. E.D.
Davalı : Hazine ve Maliye Bakanlığı
Vekili : Av. H.S.Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, silahlı terör örgütüne üye olma suçundan halen Karaman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan davacı hakkında, cezaevi disiplin kurulu başkanlığı tarafından verilen bir ay süre ile ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma disiplin cezasına karşı yapılan itirazın Karaman İnfaz Hakimliğince kabul edilerek kararın kaldırıldığını, davacının ceza iptal edilene kadar görüş hakkının kısıtlandığını, karardan haberi olmayan eşinin görüş yapmaya geldiği ancak görüşemeden gittiğini, ailesi ile görüşme hakkının elinden alındığını, ayrıca ailesi ile görüşemediği için aile bütünlüğünün zedelendiğini, söz konusu durumdan sadece kendisi değil ailesinin de olumsuz etkilendiğini, soruşturma süresince bulunduğu koğuştan alınıp sadece cezalandırılanların götürüldüğü müşahede odasına konulduğunu, hakkında herhangi bir karar olmadan bir hafta kadar burada bekletildiğini, bu süre içerisinde havalandırmaya çıkarılmadığını, müşahede odasından sonra başka bir koğuşa yerleştirildiğini, müşahede odasında dinlenme, temizlik, tuvalet gibi asgari insani ihtiyaçları karşılanmadan, insan onuruna aykırı şartlarda haksız olarak tutulduğunu ve psikolojik şiddete maruz bırakıldığını belirterek, duyduğu üzüntü ve duygusal çöküntü gibi uğradığı zararların giderilmesi için 20.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karaman Ağır Ceza Mahkemesi 31/12/2020 tarihli ve E.2020/199, K.2020/587 sayılı kararı** ile, tazminat isteminin dayanağını oluşturan kararların idari işlem mahiyetinde olduklarını, ceza infaz kurumunda tutuklu iken bir ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakılma ve müşahede odasına alınma eylemlerinin suçun kovuşturması ve soruşturmasıyla ilgili olmadığını belirterek, açılan davanın 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 ve devamı maddeleri kapsamında olmadığı gerekçesiyle reddine karar vermiş, davacı vekilinin istinaf başvurusu, Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin 08/07/2021 tarihli ve E.2021/765, K.2021/1138 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

3. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Konya 3. İdare Mahkemesi 14/09/2021 tarihli ve E.2021/390 sayılı kararı** ile, konu ile ilgili Uyuşmazlık Mahkemesinin emsal bir kararını göstererek, 5275 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca verilen disiplin cezasına karşı 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca şikayet yoluna gidilebileceğini, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemeleri dikkate alındığında, İnfaz Hakimliğinin kararı beklenmeden davacı hakkında disiplin cezasının uygulanması ve bu süre zarfında görüş hakkının kısıtlanması sebepleriyle aynı şikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemli davaların da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğini belirterek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un,*"Disiplin cezalarının niteliği ve uygulama koşulları"* başlıklı 37. maddesi şöyledir:

> *"(1) Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde, eyleminin niteliği ile ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. (Ek cümle:14/4/2020-7242/23 md.) Hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu*

fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.

(2) Suç oluşturan eylemlerden dolayı açılan kamu davası, disiplin soruşturması yapılmasını ve cezanın uygulanmasını engellemez."

6. *"Disiplin cezaları ve tedbirleri"* başlıklı 38. maddesi şöyledir:

" (1) Çocuklar haricindeki hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin cezaları ağırlık derecesine göre şunlardır:

a) Kınama.

b) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma.

c) Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma.

d) Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama.

e) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma.

f) Hücreye koyma.

(2) Toplu, bedensel, zalimane, insanlık dışı veya küçültücü cezalar disiplin cezası olarak uygulanamaz."

7. *"Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma"* başlıklı 43. maddesi şöyledir.

" (1) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar ziyaretçi görüşüne çıkarılmamasıdır.

(2) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasını gerektiren eylemler şunlardır:

a) Sayım yapılmasına karşı çıkmak.

b) Aramaya karşı çıkmak.

c) Sevke, nakle veya bunlarla ilgili olarak alınacak tedbirlere karşı çıkmak.

d) Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak.

e) Hükümlülerin haberleşmelerini, ziyaretçileriyle görüşmelerini, iyileştirme ve eğitim programları çerçevesinde eğitim ve spor, meslek kazandırma ve işyurdu çalışmaları ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmalarını, kurum hekimince muayene ve tedavi edilmelerini, avukat tayin etmelerini, mahkemelere veya Cumhuriyet Başsavcılıklarına gitmelerini, kurum görevlileri ile görüşmelerini, salıverilenlerin kurum dışına çıkmalarını her ne suretle olursa olsun engellemek, hükümlü ve tutukluları bu fiillere teşvik etmek, bu yolda talimat vermek, mevzuatın hükümlü ve tutuklulara tanıdığı sair her türlü görüşme ve temas olanaklarını engellemek.

f) Kumar ve benzeri oyunlar oynamak veya oynatmak.

g) (Ek: 20/11/2017-KHK-696/101 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/95 md.) Ceza infaz kurumu idaresince verilen kıyafetleri giymemek veya verilen kıyafetlere kasten zarar vermek.

(3) Resmî ve yetkili merciler ile avukatlar ve yasal temsilcilerle görüşmelerde bu madde hükmü uygulanmaz."

8. *"Şikâyet ve itiraz"* başlıklı 52. maddesi şöyledir:

"(1) Disiplin cezalarına ve tedbirlerine karşı şikâyet ve itiraz durumunda 16.5.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Diğer mevzuattan kaynaklanan dilekçe ve şikâyet hakkı saklıdır."

9. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı belirtilmiştir.

10. *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi ise şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır :

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza

zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak. Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."

11. *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesinin üçüncü fikrasında, *"İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir"* hükmüne ve son fikrasında *"İtiraz, infaz hâkimliğinin kurulduğu yer ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz"* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, adli yargı kararının hüküm kısmında idari yargı yeri görevli gösterilerek davanın görev yönünden reddine denilmemiş ise de, karar gerekçesinde istemin idari işleme karşı açıldığı açıkça belirtilerek davanın 5271 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığından reddine şeklinde verildiği görülmekle, kararın görevsizlik kararı olarak kabulü ile, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından ve bu şekilde usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan davacıya haksız olarak verildiği ileri sürülen disiplin cezası nedeniyle uğranılan manevi zararın giderilmesi istemiyle açılmıştır.

15. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan *"...disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasına"* ilişkin olup, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Konya 3. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Karaman Ağır Ceza Mahkemesince verilen 31/12/2020 tarihli ve E.2020/199, K.2020/587 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Konya 3. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Karaman Ağır Ceza Mahkemesince verilen 31/12/2020 tarihli ve E.2020/199, K.2020/587 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

29/11/2021 tarihinde, Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Dosya kapsamına göre, davacının tazminat talebinin dayanağı tutukluluğu sırasında ceza infaz kurumunda ailesiyle görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin idari işlem olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında "hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin" değildir. Bu haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza evindeki tutuklunun ailesiyle görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğunu düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum. 29/11/2021

Üye
Nilgün TAŞ